

De crisis na de crisis.

Terugblik

In de achterliggende periode van de coronacrisis heeft het Diaconaal Platform Zwolle een aantal nieuwsbrieven uitgegeven met daarbij het basisdocument als uitgangspunt. De nieuwsbrieven hebben hun nut bewezen voor de bij het Diaconaal Platform aangesloten kerken, maar ook daarbuiten. De nieuwsbrieven waarmee de verschillende initiatieven in Zwolle in beeld zijn gebracht, werden gewaardeerd. Er was een compleet overzicht wat organisaties ervoor behoevde hetzelfde te doen. Het heeft goed gewerkt binnen en buiten de kerken in Zwolle, maar ook buiten de stadsgrenzen. Zelfs de landelijke media zijn gehaald. Daarnaast is er een actie voor de Voedselbank georganiseerd. Deze actie van de Diaconieën van het Platform heeft meer dan € 20.000,- opgebracht. Met dit geld kon de Voedselbank gericht inkoop.

En nu

We komen in de coronacrisis nu langzamerhand in een volgende fase ofwel de crisis na de crisis op economisch en sociaal gebied. De stuurgroep van het Diaconaal Platform heeft zich bezonnen op de situatie die door de coronacrisis is ontstaan en die voor veel mensen forse (negatieve) gevolgen heeft en ook nog lange tijd zal hebben. Zo verschijnen er nu verontrustende berichten van ZZP'ers die veel minder inkomsten hebben en met een maandelijks inkomen van € 1.500,- hun vaste lasten moeten voldoen. Ook heeft 17% van de Nederlandse huishoudens geen spaarrekening en heeft 20% niet meer dan € 1.000,-. Ook mensen voor wie arbeidstijdverkorting is aangevraagd zien de problemen aankomen. De overheid betaalt 90% van hun loon door. Opgemerkt moet worden dat dit een bruto bedrag is dat aan werkgevers wordt uitgekeerd. De netto-uitkering is 63% wat werkgevers dus een extra tekort geeft.

Verder zit een deel van de 40.000 tot 75.000 mensen zonder papieren, de z.g. ongedocumenteerden, door de coronacrisis in zulke financiële problemen, dat ze geen geld meer hebben om eten te kopen.

Ook is het onzeker welke gevolgen een ontslagronde bij Scania heeft voor bewoners van Zwolle die daar werkzaam zijn.

Wat we ook zien of beter gezegd niet zien, zijn de mensen die we gemakshalve groep X noemen. Sociaal Raadslieden en het Sociaal Wijkteam hebben meestal hun wachtkamer vol zitten met mensen die vragen en problemen hebben rond hun financiële situatie of hun maatschappelijk functioneren. In de coronacrisis worden deze mensen niet gezien. Er dreigt zich een reservoir te vormen. De groep is nu onbekend, maar zal vroeg of laat een keer weer in beeld komen. Dit is een zorgelijke situatie omdat het gaat om een groep mensen die niet bekend is en dus niet te definiëren en niet te benaderen is.

Het blijft ook spannend hoe de samenleving eruit gaat zien als de crisis voorbij is. Blijven mensen voor elkaar zorgen en naar elkaar omzien? Er is nu meer solidariteit. Hierin is ook een bepaalde mate van onzekerheid. Samenleving, kerk, overheid en politiek zullen zich opnieuw moeten uitvinden en zich oriënteren op een nieuwe rol. Het is onduidelijk wat hieruit gaat voortkomen.

Om betrokken maatschappelijke organisaties en kerken te helpen om op een adequate manier hulp te verlenen wil het Diaconaal Platform een advies opstellen dat richtlijnen aanreikt om deze hulp zo goed mogelijk te coördineren en af te stemmen. We willen hiermee het 'Zwolse gevaar' voorkomen dat iedereen mooie en goede dingen gaat doen zonder te kijken of dit wellicht al gebeurt. De nieuwsbrief van het DPZ in coronacrisis heeft bewezen dat goede afstemming en regie belangrijk is en werkt. Met dit advies zullen we hiervoor suggesties en ideeën aanreiken.

Spiritueel

Voor de stuurgroep is het Bijbels mensbeeld het leidende uitgangspunt. In het handboek diaconiewetenschap 'Diaconaal doen doordacht' (2018) is dit treffend verwoord. Vanuit een Bijbelse visie en perspectief doet elk mens er als zodanig toe, omdat zij beelddrager van God is (Genesis 1:26). De mens die een beroep doet op de Voedselbank is niet een object dat geholpen moet worden, maar is een subject dat een relatie heeft met haar helper. De crisis biedt stof en gelegenheid om daar opnieuw en dieper over na te denken.

De mens die voor zijn dagelijks eten mede afhankelijk is van de Voedselbank heeft meer problemen dan alleen de voedselvoorziening. Het gaat om de totale mens. De vraag 'doen we nu wel genoeg voor mensen in armoede?' komt dan om de hoek kijken. De gemeente Zwolle kent vele regelingen voor mensen in armoede, maar bewoners van Zwolle zijn meer dan gebruikers van regelingen. Belangrijk is om de mens achter de gebruiker te blijven zien.

Visie

Het Diaconaal Platform is door een tweetal organisaties benaderd met de vraag of de bij het Diaconaal Platform aangesloten kerken 'garant' kunnen staan c.q. een financiële bijdrage kunnen leveren waarmee betrokken organisaties meer armslag hebben om vanuit hun doelstelling mensen te helpen die door de coronacrisis in financiële problemen zijn gekomen.

Nu is het Diaconaal Platform geen orgaan dat in eerste instantie aan geldwerving gaat doen. Hiervoor ontbreekt een rechtsvorm. Dit staat in principe ook buiten de doelstelling van het Platform. Wel kan het Platform een verbindende schakel zijn tussen vraag en aanbod, een soort winkelfunctie. Ook kan zij een coördinerende rol of regiefunctie vervullen.

De Stuurgroep wil naar een soort 'deltaplan' en wil het initiatief hiertoe nemen. Daarbij zal gekeken worden wat er na de coronacrisis nodig is voor mensen die zwaar gedupeerd zijn door de crisis en niet meer kunnen voorzien in hun basale levensbehoeften. Het is niet onbelangrijk een inventarisatie te maken van wat nodig is en in eerste instantie niet te kijken naar wat er geboden wordt.

Kerken en diaconieën kunnen dan bijdragen aan organisaties die hulp verlenen daar waar het meest nodig is en die hiervoor maatwerk leveren. Dit betekent dat het DPZ geen direct

uitvoerende rol heeft. Die wordt neergelegd bij organisaties die hierin de nodige expertise en ervaring hebben. De kracht en de kwaliteit van het DPZ is dat zij een goede verbinder is. Het voordeel van het DPZ is verder dat zij geen subsidie- of ander belang heeft en dus vrij, neutraal en zonder belangenverstrengeling kan opereren.

Deltaplan

Het 'deltaplan' zal zich niet kunnen beperken tot de kerken en parakerkelijke organisaties. Zwolle breed zal hier naar moeten worden gekeken. Het Diaconaal Platform wil dit idee bij de gemeente Zwolle, de Zwolse politiek en maatschappelijke organisaties aanhangig maken en hierbij een aanjaagfunctie of stimulerende rol vervullen.

De bij het Diaconaal Platform aangesloten kerken hebben in dit proces geen financieel of subsidie belang. Het belang van de diaconie is het belang van de ander.

Wat zijn de concrete acties:

1. Het Diaconaal Platform organiseert een bijeenkomst met haar strategische partners*. Deze bijeenkomst heeft als doel:
 - A. Inventariseren welke mensen/doelgroepen in welke buurten/wijken worden het hardst getroffen door economische (geen inkomen) en sociale (geen netwerk) crisis.
 - B. Welke vormen van hulp kunnen de diaconieën en de partners bieden
 - C. Hoe organiseren we deze hulp met elkaar die tot bloei van individu en buurt kan leiden
2. Het maken van een stroomschema. Bij wie moet je voor welk probleem of vraag zijn.

Het uitgangspunt is dat het Diaconaal Platform de verbindende schakel is en de regie blijft voeren. Daarbij wordt het Diaconaal Beraad van het Diaconaal Platform op de hoogte gehouden.

Hoe steek je dit concreet aan de vork? Hoe bereiken de middelen van de verschillende diaconieën de juiste plaats? Hiervoor zijn een drietal opties t.w.:

1. Hiervoor kan een centraal rekeningnummer worden geopend. Dit vergt het nemen van wat juridische hobbels en heeft dus niet direct de voorkeur.
2. Een andere mogelijkheid is dat één van de bij het Platform aangesloten kerken penvoerder is en haar rekeningnummer beschikbaar stelt waarop de bedragen kunnen worden overgemaakt en vervolgens worden verdeeld over de organisaties die de hulp gaan verlenen. Deze werkwijze hanteert de commissie gezamenlijke kerken, dit is een kerkelijk noodfonds van 7 kerken.
3. Een derde mogelijkheid is dat de stuurgroep alle hulpaanvragen verzamelt en inventariseert. Vervolgens wordt gekeken welke organisatie de hulp het beste kan verlenen. Aan de diaconieën kan dan worden gevraagd om een bepaald bedrag aan die betreffende organisatie over te maken. Dit is een soort adoptiemodel.

De stuurgroep opteert in eerste instantie voor mogelijkheid 3. Al is nummer 2 ook prima werkbaar. Hierbij kan ook de commissie gezamenlijke kerken worden betrokken. De commissie heeft sinds 1988 ervaring met het verstrekken van bijdragen voor leefgeld en andere primaire levensbehoeften.

Tot slot.

De gevolgen van de crisis hebben niet alleen materiele en financiële gevolgen voor de gedupeerden. Ook de immateriële schade is een niet te onderschatten factor. Veel mensen ontlenen hun identiteit aan hun werk. Wat heeft het verliezen van je baan of het failliet gaan van je met zorg opgebouwde onderneming of bedrijf voor gevolgen voor je identiteit of voor je huwelijk, gezin of andere omgeving. Deze pastorale kant van de crisis is zeker niet te onderschatten. Hierin kan worden gezien hoe predikanten, voorgangers en andere pastorale werkers een rol kunnen vervullen. Het Platform kan hier aandacht voor vragen en met bijvoorbeeld het Podium van Kerken en/of de kerkenraden/besturen, voorgangers na te gaan hoe dit concreet kan worden uitgewerkt en ingevuld.

*Bij de strategische partners kan worden gedacht in alfabetische volgorde gedacht aan:

- Commissie gezamenlijke kerken
- Inloophuis de Bres.
- Noodfonds Zwolle e.o.
- Podium van kerken.
- Sociaal Raadslieden de Kern.
- Sociaal Wijkteam.
- Stichting Hart voor Zwolle.
- Stichting Present Zwolle.
- Stichting Voor Elkaar Zwolle.

Zwolle, juni 2020.

Stuurgroep Diaconaal Platform Zwolle.

